

Szanowni Czytelnicy „Medycyny Paliatywnej w Praktyce”!

Oddaję w Państwa ręce drugi numer czasopisma w 2016 roku. Mam nadzieję, że będzie interesujący. W numerze znajdziecie Państwo artykuły pogładowe i serię opisów przypadków. W znacznej mierze obecny numer dotyczy dwóch wydarzeń, o których chciałbym Państwu pokrótce wspomnieć.

Pierwsze trzy artykuły dotyczą II edycji konferencji „Opieka paliatywna i hospicyjna — medycyna, humanizm, wolontariat”, którą w tym roku zatytułowano: „Współczesność wobec śmierci i umierania”. Konferencja odbyła się 21 kwietnia 2016 roku w Auditorium Maximum na Uniwersytecie Jagiellońskim i została zorganizowana wspólnie z Towarzystwem Przyjaciół Chorych — Hospicjum im. św. Łazarza w Krakowie. Głównymi Organizatorami wydarzenia byli Pani Profesor Beata Tobiasz-Adamczyk — Pełnomocnik Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego ds. współpracy i kształcenia międzynarodowego w Collegium Medicum UJ oraz Pan Profesor Jerzy Wordliczek — Pełnomocnik Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego ds. klinicznych w Collegium Medicum UJ. Konferencja miała prawdziwie interdyscyplinarny charakter — wykładowcami były osoby reprezentujące nie tylko medycynę, ale również filozofię, socjologię, terapię rodzin, psychologię, prawo i bioetykę. Warto podkreślić, iż w organizacji konferencji wzięli aktywny udział przedstawiciele Samorządu Studenckiego, a studenci medycyny z Koła Naukowego działającego przy Klinice Leczenia Bólu i Opieki Paliatywnej Collegium Medicum UJ zaprezentowali bardzo ciekawe badania dotyczące problematyki prognozowania i odwodnienia chorych na nowotwory przyjmowanych na oddział medycyny paliatywnej, a także brali aktywny udział w dyskusji panelowej. Godnym podkreślenia jest fakt wysokiej frekwencji i dużego zainteresowania konferencją, która zgromadziła kilkuset uczestników.

Drugie wydarzenie, na które chciałbym zwrócić Państwa uwagę, to IX konferencja edukacyjna naszego czasopisma połączona z obchodami 20-lecia Katedry i Zakładu Medycyny Paliatywnej Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy, która odbyła się w Bydgoszczy 17–18 czerwca 2016 roku. W numerze znajdziecie Państwo sprawozdanie z konferencji i obchodów jubileuszu autorstwa Pani Magister Saby Panfilak i Pani Prof. Małgorzaty Krajnik. Wspomnę jedynie, iż podczas konferencji, w której wzięło udział ponad 200 osób, obok znanych polskich wykładowców, mieliśmy okazję gościć znakomitych naukowców z zagranicy: Pana Profesora Roberta Twycrossa z Wielkiej Brytanii i Pana Profesora Davida Currowa z Australii.

Drugi numer tegorocznego tomu czasopisma otwiera artykuł pogładowy Pani Profesor Antoniny Ostrowskiej dotyczący przemian postaw wobec śmierci. Rzadko mamy okazję do spojrzenia na ten problem z punktu widzenia socjologa, dlatego artykuł ten stanowi bardzo cenne poszerzenie naszych horyzontów myślowych w odniesieniu do trudnego zagadnienia, jakim jest śmierć, zwłaszcza w dobie wszechobecnej kultury masowej, która często zagadnienie to pomija bądź marginalizuje.

Do tematyki śmierci nawiązuje Pani Doktor Jolanta Życzkowska w kolejnym artykule pogładowym zatytułowanym: „'Dobra Śmierć', a więc jaka? Oczekiwania pacjentów w ostatnich dniach życia”. Autorka omawia najważniejsze elementy, które składają się na pojęcie „dobrej śmierci”. Ważną rolę odgrywają tutaj nasza opieka, a zwłaszcza jej jakość — nie tylko w sensie medycznym, skuteczne leczenie objawów, ale również wysiłki zmierzające do zapewnienia wszechstronnego wsparcia chorym i rodzinom. Autorka wskazuje szeroką perspektywę, która może pomóc nam w jak najskuteczniejszym zaspokojeniu licznych potrzeb chorych i ich rodzin w okresie odchodzenia.

Trzeci artykuł, będący częścią referatów prezentowanych podczas konferencji w Krakowie, to bardzo interesujące doniesienie Pani Magister Natalii Czyżowskiej: „Problematyka sensu życia u jego kresu”. Niewątpliwie zagadnienie to jest niezwykle istotne, także z punktu widzenia klinicystów, którzy często spotykają się z pytaniami chorych o sens życia i cierpienia w obliczu nieuleczalnej choroby. Autorka przedstawia pojęcie syndromu

demoralizacji wprowadzone przez Davida Kissane, które należy odróżnić od zespołu depresyjnego. Autorka omawia objawy i możliwości pomocy chorym, u których rozpoznano syndrom demoralizacji.

Część „medyczną” numeru czasopisma otwiera praca pogładowa Pani Doktor Iwony Filipczak-Bryniarskiej i Pana Profesora Krzysztofa Bryniarskiego: „Co wiadomo o wpływie opioidów na układ immunologiczny?”. Niewątpliwie temat ten jest niezwykle interesujący i istotny z punktu widzenia praktycznego, zwłaszcza w kontekście coraz większej liczby dostępnych analgetyków opioidowych, a także coraz bardziej powszechnego i dłuższego stosowania opioidów w opiece paliatywnej. Autorzy prezentują aktualny stan wiedzy w tym zakresie i własne obserwacje badań eksperymentalnych.

Numer zamyka seria opisów przypadków przedstawiona przez Panią Doktor Elwirę Górąj w artykule: „Zastosowanie blokad nerwów obwodowych w leczeniu bólu u chorych w opiece paliatywnej”. Autorka posiada bardzo dużą wiedzę i doświadczenie w stosowaniu technik interwencyjnych, które przy właściwym doborze chorych mogą okazać się bardzo pomocne w skutecznym leczeniu bólu u chorych na nowotwory. Na podstawie przedstawionych 6 przypadków chorych Autorka wskazuje na sytuacje kliniczne, w których uzyskano skuteczny efekt analgetyczny, stosując techniki interwencyjne, przy braku istotnych działań niepożądanych. Bardzo cenne uzupełnienie artykułu stanowi obszerna dokumentacja radiologiczna leczonych chorych.

Czas szybko mija i okres wakacyjny niestety mamy za sobą, o czym przypomniła nam m.in. konferencja zorganizowana 2–3 września 2016 roku w Krynicy Morskiej przez Konsultanta Krajowego w dziedzinie medycyny paliatywnej — Panią Doktor Wiesławę Pokropską. Spotkaliśmy się już po raz 14. w gronie pracowników jednostek opieki paliatywnej z województw: warmińsko-mazurskiego, kujawsko-pomorskiego i pomorskiego. Podczas konferencji omówiono w wielu aspektach problematykę chorych na nowotwory piersi — leczenie przyczynowe, objawowe i jakość życia, a także aktualną sytuację opieki paliatywnej w kwestiach organizacyjnych. Za nami także IX Zjazd Polskiego Towarzystwa Badania Bólu, który odbył się 14–17 września w Gdańsku, będący okazją do spotkania się w gronie osób zajmujących się bólem, który jest jednym z najczęstszych objawów występujących u chorych w opiece paliatywnej. To ważne spotkanie, któremu przez cały czas towarzyszyła piękna pogoda, przyczyniło się do wzbogacenia wiedzy uczestników zjazdu w zakresie medycyny bólu.

Życzę Państwu przyjemnej lektury.

Z serdecznymi pozdrowieniami
Wojciech Leppert

Dear Readers of 'Palliative Medicine in Practice',

I present to You a second issue of the journal in 2016. I hope that it will be interesting for You. In the current issue You will find some reviews and a series of case reports. The current issue is mostly based on two events about which I would like to remind You of shortly.

The first three articles concerns the II edition of the conference: "The Palliative and Hospice Care — Medicine, Humanism, Volunteering", which featured under the title: "The Contemporaneity and its attitude towards Death and Dying". The Conference took place on the 21th of April 2016 in the Auditorium Maximum at the Jagiellonian University and was organised together with the Patients' Friends Society — St. Lazar Hospice in Cracow. The leading organisers of the event were Professor Beata Tobiasz-Adamczyk — assignee of the Jagiellonian University provost for cooperation and international education at the Collegium Medicum of the JU and Professor Jerzy Wordliczek — the assignee of the Jagiellonian University provost for clinical issues at the Collegium Medicum et the JU. The conference had a really interdisciplinary character. The lecturers represented not only medicine but also philosophy, sociology, therapy of families, psychology, law and bioethics. It is worth mentioning that the representatives of the Student Board were also active co-organizers of the event. The Students Scientific Society from the Department of Pain Medicine and Palliative Care at the Collegium Medicum JU presented some very interesting research works concerning the problematic of prognosticate and of dehydration of cancer patients admitted to the Department of Palliative Medicine. The students also participated actively in the panel discussion. One should also emphasize good attendance and engagement at the conferences which assembled hundreds of participants.

A second event which I would like to recommend to You is a 11th Educational Conference of our journal combined with the Celebration of the 20th anniversary of The Department and Division of Palliative Medicine Ludwik Rydygier Collegium Medicum in Bydgoszcz which took place in Bydgoszcz on 17–18th of June 2016. In the current issue, You will find the report from the Conference and from the Celebration of the jubilee by Master Sabina Panfilak and Professor Małgorzata Krajnik. I will only mention that at the conference attended by over 200 participants., we had the opportunity to host famous Polish lectures but also two excellent scientists from different countries: Professor Robert Twycross from Great Britain and Professor David Currow from Australia.

The second issue of this year's journal starts with a review article by Professor Antonina Ostrowska concerning the transformations of the attitude to death. We rarely have opportunity to take a look at this problem from the perspective of a sociologist. That's why this review provides a very precious extendedness of our mental horizon towards the difficult question of death, especially in times of a pop culture which often ignores or marginalizes this topic.

Theme of death is also referred to by MD Jolanta Życzkowska in the next review titled: "What is a 'good death'? The needs of patients during their last days". The author discuss the most important elements which form the idea of a 'good death'. Our care and especially its quality plays an important role here — not only in a strictly medical sense — to treat effectively the symptoms but also to provide the best general support to the patients and their families. MD Jolanta Życzkowska presents us with a wide perspective which may help us to meet in the most efficient way the numerous needs of the patients and their families in the process of passing.

The third article, which is a part of the lectures presented at the conference in Cracow, is an extremely interesting report by Master Natalia Czyżowska: "The issues of the meaning of life at its end". This issue is undoubtedly very important also from the point of view of the clinical practitioners who are often confronted by the questions of patients concerning the sense of suffer and life up against the incurable disease. The author presents the idea of the demoralisation syndrome introduced by David Kissane which should be differentiated from the depressive syndrome. The author discuss the syndromes and the ways of helping the patients diagnosed with the demoralisation syndrome.

The 'medical' part of this issue of the journal is started by the review by MD Iwona Filipczak-Bryniarska and Professor Krzysztof Bryniarski: "What do we know about influence of opioids on immune system?". Unquestionably, this topic is extremely intriguing and important from the practical point of view, especially in the context of the rising number of the accessible opioid analgesics and more and more common and longer use of opioids in the palliative care. The authors present the current state of knowledge in this topic and personal experiences from the experimental studies.

The last part of the issue contains a series of case reports presented by MD Elwira Góraj in the article titled: "An application of regional nerve blocks in the treatment of pain in palliative care patients". The author has deep knowledge and experience in using intervention techniques which may be very effective in treating pain in properly selected cancer patients. Based on the presented six cases, the author indicated some clinical situations when a good analgesic effect without important side effects has been achieved with use of the intervention techniques. The detailed radiologic documentation of the treated patients is a valuable addendum of the article.

Time passes by very quickly and unfortunately the holidays are already over, what we could realize at the conference organized by the National Consultant in Palliative Medicine MD Wiesława Pokropska on the 2–3rd of September 2016 in Krynica Morska. It was already the 14th meeting of the personnel of the palliative care unites from the voivodships: warmińsko-mazurskie, kujawsko-pomorskie and pomorskie. During the meeting, the problem of breast cancer patients was discussed in many aspects — causal treatment, symptomatic treatment and quality of life but also the current issues of organizing the palliative care. The 9th Meeting of the Polish Pain Association which took place on 14-17th of September 2016 in Gdansk is also behind us. This meeting brought together pain specialists. Pain is one of the most frequent symptoms present in patients in the palliative care. It was an important meeting, accompanied by excellent weather, which enriched the knowledge of the participants in field of the pain medicine.

I wish you pleasant reading.

*With cordial greetings
Wojciech Leppert*